

Darütedris Mektebi

Vefa'da *Lügat-ı Remzî* yazarı Hüseyin Remzi'nin (081653)
(ö.1936) açtığı Darütedris Mektebi vardı.

İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı'ndan 1940'ta mezun olan Misbah Hanım (Fatma Misbah İçinsel), mezun olduğu yıl, 10.IX.1940'ta Revnakoğlu'na dedesi Hüseyin Remzi'ye dair aşağıdaki mektubu gönderir (188:147-48):

Muhterem Beyefendi,

Masamın üzerinde bulduğum yazılarınızı okudum. İstediginizi bu çok kısa zamanda mümkün mertebe tamamlamaya çalıştım.

Büyük babamın telifle iştiğal ettiği senelerde henüz pek küçük oluşum ve aynı memlekette bulunmayı, bütün eserlerinden bir kısmının ismini dahi bilmemeğe sebep oluyor. Bu itibarla ismine izafeten her sene çıkardığı takvimler hariç tutulursa ismini bilmediğim dört eserinden ancak ikisinin telif tarihini vazih olarak yazabileceğim. Bunlar:

Lügât-ı Ecnebiyye İlâveli Lügât-ı Osmâniyye, İstanbul, Matbaa-i Hüseyin Remzi, 1298 (Dokuz forma tab' olunmuş.)

Lügât-ı Remzi Resimli, İstanbul, Matbaa-i Hüseyin Remzi, 1305, 2 cilt, 104 sayfa.

İlm-i Hâl-i Tibbî.

Mizânü'n-Nüfûs "Tabirname"

Hüseyin Remzi takribi olarak 1856'da Rumeli'de Tolca'da doğmuş, bir yaşındayken İstanbul'a gelmiştir. Babası gemi ticaretiyle iştiğal eden İsmail ve büyük babası Veli Efendi'dir.

Rüşdiyeyi Cerrahpaşa'da o zaman mevcut mektepte bitirmiştir. İdadiyi nerede okuduğunu bilemiyorum. Bilâhare hukuk ve tıp fakültelerine yazılmış, evvelâ hukuktan ve 26 yaşındayken 1297'de de tıp fakültesinden mezun olmuştur.

Henüz tıbbiyenin son sınıfındayken Hâkim Muhtar Molla'nın kızıyla evlenmiş, dokuz ay sonra haremının lohusalıktan vefatıyla ikinci defa Mutasarıf Necip Paşa'nın kızını almıştır. Birinci ailesinden bir kızı, ikincisinden iki oğlu olup elân hayattadırlar.

Pederim, 8 ile 12 yaş arasında 8 tane Mushaf yazdığını bir gün bilmünasebe anlatmış ve sülûs, rika, nesih, talik ilh. yazı şekillerine de vâkıf olduğunu ilâve etmişti.

İlk vazifesi defterhanede kâtiplikmiş, sonra Maliyeye geçmiş. Vergi tahrir

kalemde evvelâ kâtip, bilâhare de mümeyyiz olmuş. Bir taraftan vazifesiyle meşgul olurken diğer taraftan Rodos'a nefyine kadar devam eden Vefa'da Darütedris adlı 1-9 sınıflı hususi bir mektep açmış ve 1324'te Mikeyâs-ı Şeriat adlı haftalık gazetesini çıkarmaya başlamıştır.

Gerek yazdığı kitaplar ve gerekse gazete kendi el yazısıyla yazılmış olup aynı zamanda ismine izafeten açtığı Süleymaniye'deki matbaasında yine kendi tarafından taş basmasıyla basılmıştır.

Nihayet 31 Mart vakasında gazetesine yazdığı siyasi bir makaleden dolayı Rodos'a nefyolunmuş, üç sene orada kaldıktan sonra Sultan Reşad zamanındaki afv-ı umûmî ile tekrar İstanbul'a gelmeye muvaffak olmuştur. Bundan sonra takriben 1328'de tekaütlüğünü isteyerek Suadiye'ye yerleşmiştir. Uzun seneler telif ile uğraşmaksızın vaktini tettebbu ile ve bağı ile meşgul olarak geçirmiş ve nihayet seksen yaşındayken 1936'da ölmüştür. Medfeni Erenköy'dedir.

Size *İlm-i Hâl-i Tibbî* adlı kitabından takdim etmek çok isterdim, fakat bulunduğu evde mevcut nüshası olmadığından şimdilik buna imkân göremiyorum. Bir ay sonra taşınacağımızı tahmin ettiğim Suadiye'deki evinden getirerek takdim edeceğimi vadediyorum.

El yazısı olarak bulabildiğim bu nüshayı ve yegâne resim olarak da mevcut şu küçük vesika fotoğrafını ileride iadesi ricasıyla size bırakıyorum.

Şayet *İlm-i Hâl-i Tibbî* hakkında izahat almak lâzım gelirse bu eseri Üniversite Kütüphanesinde bulabileceğinizi tahmin ediyorum. Fazla izahat için aşağıda yazdığım oğlunun adresine müracaat edebilirsiniz.

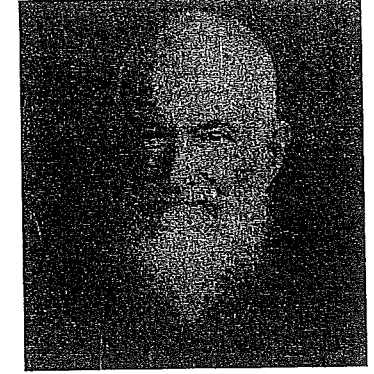
Saygılarımla.

Misbah Lezgi

Adres: Fatih Altınbilek

Hava Okulu öğretmenlerinden - Eskişehir

Revnakoğlu'nda Hüseyin Remzi'ye ait şu not da yer alır (188:152): "Son günlerini Erenköy'de geçiren *İlm-i Hâl-i Tibbî* sahibi Doktor Hüseyin Remzi Bey, Beyazıt'ta Maliye Nezareti içindeki vezne dairesinde 1286'da Fransa'dan celp edilen orman mütehasıslarından Mösyö Tas riyaseti altında çalışan ormancılar heyetinin küşat ettiği üç senelik Orman Mekteb-i Âlîsi mezunlarından. Sonra tıbbiyeye girmiştir. Besim Ömer Paşa'nın *Nevsâl-i Afiyet*'inde kendi hakkında yazı ve resim vardır."

Dr. Hüseyin Remzi
(Lezgi) (188:149)